

ÖLÜME HAZIRLIKLI OLUN!*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ

hayrı halkihî muhammedin ve âlihî ve sahibihî ve men tebahû bi- ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü fa'lemû eyyühe'l-ihvân ve eyyühe'l-müslimûn! Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llah ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr ve bi's-senedi's-sahîhi'l- muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

سُبْحَانَ اللَّهِ تَنْزِيهِ اللَّهِ مِنْ كُلِّ سُوءٍ

(الدیلمی عن طلحة)

RE. 295/10 (*Sübhâna'llâhi tenzîhu'llâhi min külli sû'*) *Sadaka rasûlü'llah, fîmâkâl, ev kemâ kâl.*

Muhterem müslümanlar!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Peygamberimiz SAS Efendimiz'in ehâdis-i şerîfesini *Râmûzü'l- Ehâdis* isimli hadis kitabından okumağa devam edeceğiz.

Dersimize başlamadan önce evvelâ sevgili Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Efendimiz Hazretleri'nin mübarek rûh-u saadeti için, sonra cümle enbiyâ ve evliyânın ve hâssaten Peygamber SAS Efendimiz'in âlinin, ezvâcının, ashabının, etbâının, sülâle-i tâhiresinin ruhları için; sâdâtımızın, meşâyihimizin ruhları için; kitabın müellifi Ahmed Ziyâeddin-i Gümüşhânevî Hazretleri'nin ruhu için; kitabın içindeki hadis-i şerîflerin bize kadar ulaşmasında emeği geçmiş olan ruvâtın ruhları için; ve uzaktan yakından bu hadis-i şerîfleri dinlemek üzere buraya gelmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete irtihal eylemiş olan cümle geçmişlerinin ruhları için bir Fatiha-ı Şerîfe, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, hediye edelim:

.....

a. Sübhâna'llâh'ın Anlamı

Talha RA'dan rivâyet edildiğine göre Peygamber SAS Efendimiz buyururlar ki:¹

¹ Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.680, no:1848; Bezzâr, *Müsned*, c.III, s.164, no:950; Taberânî, *Dua*, c.I, s.498, no:1751; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.412, no:1622; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.60, no:601; Dâra Kutnî, *İlel*, c.IV , s.208, no:514; Talha ibn-i Ubeydullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V II, s.25, no:6745; Ebû Hüreyre RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.X,s.113, no:16880; *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.719, no:2061;

Câmiü'l-Ehâdis, c.XIII, s.228, no:12992.

سُبْحَانَ اللَّهِ تَنْزِيَهُ اللَّهِ مِنْ كُلِّ سُوءٍ

(الدیلمی عن طلحة)

RE. 295/10 (*Sübhàna'llàhi tenzîhu'llàhi min külli sû'*) “*Sübhàna'llàh* sözü, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni her çeşit, her cins kötülükten pâk ve münezzeh kılmak demektir.” Yâni, “Yâ Rabbi! Senin hiç eksiğin, hiç kusurun, hiç noksanlığın, hiç kötü vasfın yok.” demek.

Sübhàna'llàh'ın mânâsını izah ediyor Rasûlüllah SAS Efendimiz. Hani secdede, “*Sübhàne rabbiye'l-a'lâ*” diyoruz. Müezzin efendi namazlarda çeşitli vesilelerle, “*Sübhàna'llàhi ve'l-hamdü li'llâhi ve lâ ilâhe illa'llàh*” diyor... İşte bu *sübhàna'llàh* kelimesinin mânâsını izah ediyor.

Sübhàna'llàh sözü Arapça bir tabirdir. Yâni normal, gramere uygun, kolay anlaşılan bir cümle değil, bir tabir olarak kullanılıyor. *Sübhàn* kelimesi üstünlü olarak okunuyor, *sübhàne* diye. Ondan sonra, *Allah* kelimesine vaslediliyor, *sübhàna'llàh* diyoruz.

Allah kelimesinin sonu esreli okunuyor. Demek ki, bir izafet ile icrâ ediliyor okunması. *Sübhàn* kelimesi, fu'âl vezninde mastar. Mastar nasıl kullanılmış? Gizli bir fiil var, o gizli fiilin önünde olarak kullanılmış. Yâni, *üsebbihu*, *sübhàna'llàh* demek bu. Veyahut kullanan şahsa göre değişir. *Sebbaha*, *sübhàna'llàh* demek olur. Yâni, “Yâ Rabbi! Ben seni her türlü noksanlıktan, eksiklikten, kusurdan uzak bir zât-ı celîl olduğunu bilerek anıyorum.” demek.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bu kâinâtın hâlikıdır. Bizim hâlikımızdır. Bu kâinâtı o var etmiştir. Allah-u Teâlâ Hazretleri, kâinâtın mutasarrıfıdır. (*Lehü'l-mülk*) “Mülk onundur, egemenlik onundur. Yâni, mülk onundur demek, mal mülk onundur mânâsına değil; hakimiyet onundur.”

Hakimiyet, şu kâinâttaki işler, cümle işler hâlikıdır. Hepsi Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin, hakimiyet onda... Ol dese istediği şey hemen olur. Olma dediği şey, yok ol dediği şey anında yok olur. Sonsuz, eksiksiz, noksansız, insanın aklına sığmayacak derecede kudret sahibi.

İnsan idrakinin kaplayamayacağı, kavrayamayacağı derecede sanat sahibi... Mühendisler Allah'ın mahlûkatına baksınlar da, mühendislik öğrensinler! İnsan vücudundaki ahenge baksınlar, ağaçlardaki, dağlardaki, taşlardaki nizamı baksınlar da matematikçiler matematik öğrensin, mühendisler mühendislik öğrensin, sanat-kârlar sanat öğrensin.

Bir nebatın yaprağının vazifesi, nebata lâzım olacak olan malzemeyi hazırlamak. Laboratuvar... Yâni, aşağıdan suyu alacak, yukarıdan güneş ışığını alacak, ikisini birleştirecek, ağaca ne lazımsa, o bitkiye ne lazımsa bütün bu hazineyi orası yapacak. Dışarıdan başka bir şey gelmiyor. Kökten suyla karışık madenler, malzeme geliyor. Ondan sonra yukarıda güneş ışığı var. Bu ikisinden oluyor. Toprağın içinden geçmiş, süzölmüş su, artık içine neler girmiş, erimişse su ve güneş ışığı.

Hadi bakalım Amerika'sı, Rusya'sı İngiltere'si Fransa'sı, Almanya'sı bir araya gelsinler işte sana su, işte toprak, işte güneş... Hepsini Allah hazırlamış, hazır duruyor karşında. Hadi göreyim seni de sen bu su ile, bu toprağın içinden geçen su ile, bu güneş ışığıyla şu bitkinin küçücük yaprağının, bir toplu iğne başı kadar klorofil hücresinin yaptığı şeyi yap bakalım. Mümkün değil yapması.

Çünkü o neler yapıyor o yaprağın içinde? Aşağıdan suyu alıyor, yukarıdan güneşi alıyor, şeker yapıyor. Elmanın tadı nereden geliyor? Üzümün tadı nereden geliyor? Her çeşit tadı yapıyor.

Ondan sonra bu bitki... Ben küçücük bir çekirdek ekdim toprağın içine, büyüdü kocaman bir ağaç oldu. Nereden oldu? Kök saldı çekirdek, kök suyu emdi topraktan, ondan sonra toprağın üstüne çıktı, güneş ışığına kavuştu, oradan güneş ışığıyla laboratuvar çalışmağa başladı, bütün bu ağacı, odunu, dalı, budağı, yaprağı hep bu laboratuarda yapıldı. Dışarıdan biz yapıştırmıyoruz, eklemiyoruz. Kendisi bu laboratuarda yapıyor. Var mı böyle bir sanat sahibi?

Şu insan vücuduna bak... İnsan vücudunda derece derece ne tabakalar var. Bir kere kemik tabakası var. İnsanın bütün etini soy, geriye ne kaldı? Kemikler kaldı. Eğri büğrü kemikler. O eğri büğrünün her eğriliğinde bir hikmet var, her çıkıntısında bir hikmet var. Her çıkıntısı bir işe yarıyor, her girintisi bir başka işe yarıyor.

Efendim, bütün yapmamış da parça parça yapmış... O parça parça yapmasındaki hikmetleri, cihanın doktorları bir araya geliyor da güzelliğini izah edemiyorlar. O parça parça ekleniyor ya, o parça parça eklendiği için, sen hareketleri güzel güzel yapıyorsun; yürüyorsun, oturuyorsun, kalkıyorsun, eğiliyorsun, her şeyi yapıyorsun...

O kemikleri o şekilde yaratmış ki Allah, üstüne gelecek adalelerin eklenme yerlerini hazırlamış, girme yerini hazırlamış, çıkma yerini hazırlamış, hazır. Onun üstüne adaleleri eklemiş. Adalelerin her birisi böyle iplik yumakları gibi, iplik demetleri gibi ucu sivri, ortası geniş, bir yerden bir yere uzanıyor, öbür taraftan öbür tarafa uzanıyor, çapraz uzanıyor, yan uzanıyor, yuvarlak uzanıyor... Onların her birisi kasılıp genişlemek suretiyle senin hareketlerini yapıyor ki, o hareketlerin her birisi bir şâheser.

Senin şu beğenmediğin, kıymetini anlamadığın elinin yaptığı şeyi yapmak için, bugün mühendisler bir araya geliyorlar da, milyarlarca lira harcayıp o işi yapacak edevâtı yapabiliyorlar. Çünkü kaç çeşit iş var orada. Öyle kolay değil onu öyle tesbit etmek.

Bir göz kapağının işi, bir göz bebeğinin işi... Işık çok gelir daralır, ışık az gelir açılır. Gözün merceği vardır içinde, baktığın yerin yakınlığına, uzaklığına göre şişer, incelir, ışığı tam arka tarafta görme noktasının üstüne düşürmek için hareket eder.

Yâni, mühendisler hayran, matematikçiler hayran, doktorlar hayran, kimyâgerler hayran... İnsan nereye baksa serâpâ hayret, serâpâ hayranlık içinde aklını kaybeder insan.

Bunların hepsini Allah-u Teâlâ Hazretleri yaratmış ve bırakmış mı? Yürütüyor her an:

كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ

(الرحمن: ٢٩)

(*Külle yevmin hüve fî şe'n*) [O, her an yaratma halindedir.] (Rahmân, 55/29) Her anda bir işte... Her anda tecellîsi devam etmese, durur mu bir şey? Desteğini çekersen, bir şey havada durur mu? Her an tecellîde, her an kudretini izhâr etmekte.

İnsana bir akıl nimeti vermiş, bir gönül nimeti vermiş. O akıl nimeti, o hafıza nimeti... Küçüklükte yaptığını hatırlıyorsun, unutmuyorsun; istediğin şeyi bir sürü bilginin arasından çekip çıkartıyor hafızan. “Dur bakalım, ben beş yaşımıdayken ne yapmıştım?” diyorsun, hafızanın içinde ne dolaşiyor da nereden buluyor, hangi raftan çıkartıyor o bilgiyi? Yâni, hayran olmamak mümkün değil.

Bir insan iyi doktor olsun da, iyi müslüman olmasın; çok yazık! Bir insan iyi mühendis olsun da, iyi müslüman olmasın; yazıklar olsun ilmine! İyi ziraatçı olsun da, hayran olmasın Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kudretine... Tüh! Yâ, bunca bilgiler karşısında insan aklını kaybeder, hayranlıktan yığılır kalır oturduğu yere. Allah-u Teâlâ Hazretleri böyle kudretli.

İşte *sübhàna'llàh* bu demek. Yâni, “Yâ Rabbi, senin hiç bir şeyden noksanın yok!” demek. Her şeyi tam...

“—Ama bazı işler görüyoruz ki şöyle oluyor, böyle oluyor...”

Allah sana basiret versin, gönül gözünü açsın da bak, onların arkasındaki hikmetleri gör! Hepsi nice hikmetlerle oluyor. Onlara da hayran kalırsın, onlarda da yığılır kalırsın. İşte bir *sübhàna'llàh* sözünün arkasında bu mânâlar yatıyor ki, ben aciz bir kulum, yâni ben nasıl anlatayım o *sübhàna'llah*'ın mânâsını? Mümkün değil, anlatamam ama, Allah-u Teâlâ Hazretleri her kötülükten münezzeh demek, her türlü kemal sıfatıyla muttasıf demek. O kadar kıymetli bir söz ki, tarifi mümkün değil.

b. Bazı Tesbihlerin Faydası

Müteakip hadis-i şerife geçiyoruz. Çünkü bu ikinci hadis-i şerif de biraz aynı mevzuu devam ettiriyor:²

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
فِي ذَنْبِ الْمُسْلِمِ مِثْلُ الْأَكَلَةِ فِي جَنْبِ ابْنِ آدَمَ

(الديلمى عن ابن عباس)

² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.337, no:3524; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.464, no:2020; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.233, no:13005.

RE. 295/11 (*Sübhàna'llahi ve'l-hamdü li'llâhi ve lâ ilâhe illa'llàhu va'llàhu ekberu fî zenbi'l-müslimi, mislü'l-âkeleti fî cenbi'bni âdem.*)

İbn-i Abbas RA'dan rivâyet edildiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz bu hadis-i şerifinde de yine bizim her zaman söylediğimiz bazı sözlerin değerini bize bildiriyor. Ne buyurmuş: “*Sübhàna'llàh* sözü, bizim *Sübhana'llàh* dememiz, bir; (*ve'l-hamdü li'llâh*) *el-hamdü li'llâh* sözü, iki; (*ve lâ ilâhe illa'llàh*) *lâ ilâhe illa'llàh* sözü, üç; (*va'llàhu ekberu*) *Allàhu ekber* sözü, dört.”

Sübhàna'llah, el-hamdü li'llâh, lâ ilâhe illa'llàh, Allàhu ekber. Bu dört söz, bunlara Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teâlâ Hazretleri:

الْكَلِمُ الطَّيِّبُ

(فاطر: ١٠)

(*El-kelimü't-tayyibü*) (Fâtır, 35/10) buyuruyor. “Tayyib sözler, yâni güzel sözler” diye metheylemiş Kur'an-ı Kerim'de.

“Müslüman kulun işlemiş olduğu günahların yanında bu sözler, insanoğlunun tutulmuş olduğu ve insan vücudunun uzvunu yeyip bitiren, tüketen, eriten *âkilet* denilen hastalık gibidir, yiyici hastalık gibidir. Yâni o yiyici şey nasıl insan vücudunu yer bitirirse, bu dualar, bu tesbihler, bu sözler söylendiği zaman, bunlar müslüman kulun günahlarını yer bitirir, günah kalmaz. Hepsini yer bitirir. Müslüman günah işlemiş, suç işlemiş, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne

asi gelmiş, hata etmiş, ayağı sürçmüş, bir kabahat işlemiş... Bunları dediği zaman yer bitirir günahları bu sözler...”

Mânâları nedir? Niye yiyip bitiriyor? *Sübhàna'llàh*'ın mânâsını biraz izah ettik:

“—Yâ Rabbi, senin hiç noksanın yok. Sen tamsın, kâmilisin, olgunsun. Her vafın hiç bir mahlûk ile mukayese edilemeyecek kadar âlî, yüksek, yüce, her şeyin en mükemmel, en olgun.”

Sübhàna'lah bu demek.

El-hamdü li'llâh demek, “Yâ Rabbi, seni överim! Övgü, me d ih, senâ... hepsi sana!” demek.

“—Kim övülür? Övgüye kim layıktır?” Mükemmel olan övülür.

“—Çocuğa niye aferin deriz? Filanca insanı niye alkışlarız?

Falancaya insanı niye beğeniriz?” Bir vafı güzeldir de onun için.

“—Filanca insan çok büyük bir insan...” Neden?

“—Çok bilgisi var da ondan.”

Tamam, bak onu bilgi vafından dolayı övdün.

“—Filanca adam çok babayığit... Bileğini büken bir kimse çıkmamış...”

Onun nesini övüyorsun? Gücünü kuvvetini övüyorsun.

“—Filanca kimse çok tatlı dilli, güler yüzlü...”

Nesini övüyorsun? Ahlâkını övüyorsun, iyi niyetini övüyorsun, iyilik yapma duygusunu övüyorsun.

“—Falanca insan çok yakışıklı, yüzüne bakmağa kıyamazsın.” Nesini övüyorsun? Yüzünü, gözünü övüyorsun, yaratılışını,

hilkatini övüyorsun.

“—Filanca adam deryâ gibi, umman gibi cömert... Etrafına yaklaşan insan muhakkak istifade eder. Yağmur gibi mübarek. Herkese lütfediyor, parasıyla, puluyla yardım ediyor.”

Nesini övüyorsun? Cömertliğini övüyorsun.

Bunu sonsuza kadar düşün! Her şeyi, kimi niçin methettiğini böyle düşün! Bu vasıfların hepsi neden? Bu adamda o iş fazlacada ondan övüyorsun.

“—Filanca adam bir girdi düşman ordusunun içine, elli kişiyi birden öldürdü. Ne kahraman adam, ne bahadır adam!”

Nesini övüyorsun? Cesaretini övüyorsun, bahadırlığını övüyorsun filan...

İşte dünya üzerinde ne kadar övülecek şey varsa, insanın aklının beğenip bundan dolayı hayran kaldığı şey varsa, Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarla mukayese mümkün olmayacak şekilde bunların hepsinden daha fazla, hepsine sahip.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cömertlerin cömerdi. Kul günah işliyor, Allah-u Teâlâ lütfediyor. Biz olsak... Hizmetçimiz bize biraz bir karşı gelse, maaşını keseriz. Amir olsak memuriyetinden atarız.

“—Kerata, sen benim sözümü dinlemiyorsun, defol!” diye işçimizi, tezgâhtarımızı derhal atarız.

Her gün, sabah akşam günah işliyoruz Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne karşı da, rızığımızı kesmiyor. Başımıza taş yağdırmıyor.

Bir yaz gününde, “Kayığa binelim, motorla filanca yerden filanca yere gidelim!” dediler. Yolumuz plajın önünden ge çiverdi. Aklımı kaybedecektim. Yâni, aklım başımdan çıkıp gidiverecekti başka yerlere...

Karınca düğünü gibi insanlar dolmuş suyun içine, yüzecek yer kalmamış insanlardan. Kasap dükkânından daha fena! Her taraf et... Ama erkek, kadın, çoluk, çocuk, büyük, küçük... Kıpırmızı oldu yüzüm, utandım.

“—Hemen buradan kaçalım, yukarıdan taş filan yağabilir.” dedim.

Denizin kenarı ama dağ dibi değil, kayaların alt tarafı değil ama yukarıdan taş yağıverecek gibi geldi, ateş yağıverecek gibi geldi bana.

Her gün kullar böyle günah işliyor, gene de Allah affediveriyor.

Lütfu, cömertliği böyle...

Güzellik... Onu cennete girenler görecek. Şimdi dünyada da gözü olanlar görüyor güzelliği de, cennete girince kullar Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni, mehtaplı gecede insanların mehtabı gördüğü gibi görecekler de, akılları başlarından gidecek. Cennetin en büyük nimeti ne? *Ru'yetu'llâh...* Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin cemâl-i bâ kemâlini, sonsuz güzelliğe sahip cemâlini seyredecekler, hayran kalacaklar, mest olacaklar. Kendilerinden geçecekler insanlar. O güzelliği biz tahmin edemeyiz. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin güzelliği.

Kudreti... Kudretine nihayet mi var? Ol dediği zaman olur.

كُنْ فَيَكُونُ

(يس: ٨٢)

(*Kün feyekûn*) Yâsîn Suresi'nde, daha başka sûrelerde var. Ne demek? (*Kün*) “Ol, (*yekûn*) olur. Allah-u Teâlâ Hazretleri bir şeyin olmasını isterse ol der, olur.” (Yâsîn, 36/82) Hadi bakalım olmasın.

Ol dedi bir kere, var oldu cihan; Olma derse, mahvolur ol dem hemân.

O anda yok olur. Allah, “Şu cihan yok olsun!” desin, o anda yo k olur. O kadar kudreti sonsuz.

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ

(يونس: ٤٣؛ الروم: ١٩)

(*Yuhricü'l-hayye mine'l-meyyiti ve yuhricü'l-meyyite mine'l-hayyi*) “Ölüden diri çıkartır, diriden ölü çıkartır.” (Yunus, 10/31; Rum, 30/19)

Dilediğini aziz eder, dilediğini hor eder. İsteddiğini zelil eder, istediğini aziz eder. İsteddiğini zengin eder, istediğini fakir eder. Her şeye kudreti var... En olmayacak anda, hiç ummadığın sırada dua edersin, duanı kabul eder, olmayacak işi yapar. Yapamayacağı şey yok, kudreti sonsuz...

Demek ki, ne düşünsek, kudret düşünsek... İlim... Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ilmine nihayet yok. Her şey, şu kâinâtın işleyişinden, şu atomun nizamından, şu tabiatın halinden anlaşılıyor.

İnsan vücuduna bak da, ilminin sonsuzluğunu oradan anla! Her şeyi bilen Allah-u Teâlâ Hazretleri ete gördürüyor. Et görüyor et... Küçücük bir hücreden hasıl olmuş olan et görüyor, et düşünüyor, et söylüyor, güzel sesler çıkartıyor. Et dinliyor, et dinlediğini muhafaza ediyor, et dinlediğini istediğin zaman tekrar başkalarına söylüyor. Şu kudrete bak. Bir ete neler yaptırmış Allah-u Teâlâ Hazretleri.

Kur'an-ı Kerim'de, bunların üzerinde düşünmemizi bize emrediyor Allah-u Teâlâ Hazretleri.

Bir hücreden insanoğlu kocaman bir insan oluyor. İnsanın şimdi ne kadar hücresi var? Sayısını bilmem. Bilmem kaç milyar diyorlar... Yâni, saymakla bitmeyecek kadar hücresi var insanın. Şimdi akıl almaz iş şu: Bir hücre nasıl oluyor da kemik hücresi oluyor, sinir hücresi oluyor, göz hücresi oluyor, böbrek hücresi oluyor... Yerli yerine nasıl gidiyor da nasıl yerleşiyor da... Şu ilme bak! Sırasını nasıl buluyor...

Biz dünyanın gayretini sarf ediyoruz, ışıklar koyuyoruz, polisler koyuyoruz da, bir trafiği düzenleyemiyoruz. Yâni, bir caddede bir o taraftaki adam geçecek, bir bu taraftaki adam geçecek, dört yolda intizam olacak... Onu bile yapamıyoruz. Kavşaklara gidin bakın, yerlerde cam kırıkları dolu. Neden? O araba ona tokuştu, o ona çarptı... İntizamı sağlayamıyoruz, çarpışıyor birbiriyle. Biz yapamıyoruz.

E şu kâinatı Allah-u Teâlâ Hazretleri nasıl yaratmış. Şu insan da bir kâinat... İnsan küçük bir varlık mı?

تَحْسَبُ أَنَّكَ جِرْمٌ صَغِيرٌ وَفِيكَ أَنْطَوَا الْعَالَمِ الْأَكْبَرُ

(*Tahsebü enneke cirmün sağîrun, ve fîke entiva'l-âlemü'l- ekberü*) Sen kendini küçük bir şey mi sanıyorsun? Neler var sende... Bir kere milyarlarca hücre var. Bunların arasındaki bu irtibat nereden oluyor, nasıl oluyor? Bu sinir hücreleri, bu kalp seksen sene, yüz sene nasıl çalışıyor? Tık tık, tık tık, tık tık... Ya ağ istemez, aşınma yapmaz, kendi kendisini tamir eder... Kendisi iki çarpma arasında dinlenir, ne biçim şeydir?

İşte bütün bunlardan nereye getireceğim sözü: Övgülerin hepsi Allah'a gider. Kimi översen öv, neyi översen öv yaratanına gider. O yarattı.

Neyi beğenirsen, neyin karşısında hayran kalırsan Allah'a hayran kalıyorsun. Allah yarattı, Allah onu o hale getirdi. O halde, *el-hamdü li'llâh*, her türlü övgü Allah'adır demek.

Allah'tan başkası ne olacak; aciz naçiz mahlûklar. Bir gün var, bir gün yok. Bir varmış bir yokmuş gibi masal hepsi. Göz yumup açıncaya kadar geçip gidiyor. O halde *el-hamdü li'llâh*... Övgüler, medihler, senâlar, hepsi Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne...

El-hamdü li'llâh da bu demek işte.

Bir şey güzelse övüyoruz. Allah-u Teâlâ Hazretleri güzel, eksiksiz, noksansız, her şeyi tam. Onun için, *sübhâna'llâh* diyoruz. *Sübhâna'llâh* dediğimiz için, *el-hamdü li'llâh* demeğe mecburuz.

Sübhàna'llàh'ın arkasından *el-hamdü li'llâh* gelir. Madem kusursuz, övmeğe mecburuz. İster istemez, çırpınmağa hiç gerek yok. En mükemmel, en güzel şey... *El-hamdü li'llâh*... Yâ Rabbi! Hamd ü senâlar sana, medihler sana, övgülerin hepsi sana. *El-hamdü li'llâh*'ın mânâsı da bu.

Böyle şey günah bırakır mı, insan bu şuurla bunu derse? Şu sözün muazzamlığına bakın! Yâni, iki söz on beş dakikamızı aldı.

Üçüncü söz: *Lâ ilàhe illa'llàh*; “Allah'tan başka mâbud yok, ilâh yok, tapınılacak şey yok.”

“—E biliyoruz, yok.”

Ne biliyorsun? Hiç bilmiyorsun! Şöyle gözünden perde kalksa da görsen, nelere tapıyor bu insanoğlu...

“—Eskiden tapıyormuş hocam, şimdi tapmıyorlar. Eskiden ağaçtan put yapıyorlarmış, taştan put yapıyorlarmış, tapıyorlarmış. Totemler varmış... Şimdi tapmıyorlar artık, eskide kaldı o. Şimdi insanlar medenileşti tapmıyor...”

Onu biz de biliyoruz. Şimdiki insanlar daha başka şeylere tapıyor. Eskiden de öyleydi zaten. Şimdi de nefesine tapıyor, paraya tapıyor, mevkie tapıyor, makama tapıyor, dünyaya tapıyor... Yâni, Allah'tan gayrı her şeye, şeytan, nefis aldatmış, tapınıp duruyor yâni. Gözünden perdeyi kaldırıp insanoğlunun nelere tapınıyor insan. Nelerin peşinde ömrünü tüketiyor.

Bizim tanıdığımız bir hoca vardı, [Nurettin Topçu] kitaplar yazmış bir kimse, felsefeci, mü'min insan, Allah rahmet eylesin... Mü'min insan da, ömrünün sonuna gelmiş:

“—Aaaah! Ömrü boş geçirmişiz. Ömrü başka türlü geçirmek varmış.” demiş.

Sonunda anlıyor insan. Bu ömrü nasıl boş şeylerin peşinde harcadığını, geçirdiğini, insan sonunda anlıyor.

Şimdi anlamıyor, gençken anlamıyor. Futbola gidiyor, maça gidiyor, televizyonun karşısında geçiriyor vaktini... Boş bir ideal uğrunda geçiriyor. Kimisi var ırkçılık yapar...

“—Yâ yaşıyorsun işte sıhhatle, afiyetle...”

“—Yok ben burayı yıkacağım, ayrı bir devlet kuracağım!” Kimisi var, paraya tapar. Yâni yiyecek buldun, kazancın iyi...

“—Yok daha fazla kazanacağım!”

E daha fazla kazandın; bak üç apartmanın var, sekiz tane bilmem neyin var, şu şöyledir, bu böyledir...

“—Yok daha fazla kazanacağım, yok daha fazla kazanacağım, yok daha fazla kazanacağım...”

Oturur sayar, kalkar sayar, hesabından aciz kalır. Hazinesinin anahtarlarını taşıyamamış Kàrun. Bir grup insan taşımış, hazinelerinin kapılarının anahtarlarını bir topluluk taşımış. O kadar çok ki anahtarları. Böyle işte kimisinin... Saymayalım, anlaşılmıştır maksat.

“*Lâ ilâhe illa'llah*” demek kolay değil. Kolay gibi görünüyor, “Allah’tan başkasına tapmıyorum.” diyorsun ama, tapıyorsun fiilen... Ağzınla söylüyorsun, dilinle söylüyorsun ama, fiilen hayatını nerede geçiriyorsun sen? Sabah

kalktın, akşama kadar ne yaptın? Hangi gaye uğrunda koşuştun? Neyi en çok beğeniyorsun?

Şimdi ben Sakarya'da ders veriyorum, sonra buraya geliyorum. Geçen de gittim Sakarya'ya, her taraf bayraklarla donanmış. Yollar, kenarlar, evler, bulvarlar, bezler, yeşil bayraklar, beyaz bayraklar, bilmem neler... Milyonlar harcamışlar. Altmış, yetmiş milyon diyorlar, şu kadar diyorlar, bu kadar diyorlar... Sakarya Spor'muş... Sakarya Spor lige mi girmiş, ligden mi çıkmış, galip mi gelmiş, mağlup mu olmuş, şampiyon mu olmuş... Milyonlar, milyonlar...

Dedim ki:

“—Yâ Rabbi! Sen şu müslümanlara, şu kullarına, futbola verdiğin sevgi kadar dinimize karşı sevgi ver.”

Yâni, bir futbol sevgisi kadar dinimizi sevsek, kalkınacak memleketimiz, gül gülistan olacak. Çünkü, Sakarya yemyeşil olmuştu bayraklardan. Sakarya'ya baksan yemyeşil olmuştu her tarafı, yollar, binalar... Milyonlar harcamışlar. Hatta örfî idare komutanı gece yasağını kaldırmış halk eğlensin diye, Sakaryaspor'un başarısı kutlansın diye. Günlerce sürmüş. Hani masallarda kırk gün kırk gece düğün vs. denilir.

E hadi bakalım Sakaryaspor peşinde koşanlar! Sakarya Spor'a düşmanlığım yok benim de, insanların nelerin peşinde koştuğunu anlatmak istiyorum. Sakaryaspor'a milyonları verenler, Sakaryaspor için ölüp ölüp dirilenler, gece uykusuz kalanlar, gündüz koşturanlar! Hadi bakalım, ahirette o ne kadar şey kazandıracak insana?

Nihayet bir futbol oynuyorsunuz, sonunda bir takım galip gelmiş. Bana ne! Ha Sakaryaspor şampiyon olmuş, ha Eskişehirspor, ha Trabzonspor, ha Fenerbahçe... E bundan ne hasıl olur? Bundan hangi insan, ne kazanç sağlıyor?

Bazen sağlıyor tabii, bir çark dönüyor ama, bu memlekete asıl fayda nereden gelecek? Bu insanlara asıl fayda nereden gelecek? Ahirette asıl fayda nereden gelecek? Yâni, Allah-u Teâlâ Hazretleri memnun mu? Sakaryasporlulara yardım edenlere Allah-u Teâlâ Hazretleri hesap sormayacak mı? Sırat köprüsünü uçarak mı geçecekler, yıldırım gibi mi geçecekler? Cennete dühûl-i evvelîn ile mi girecekler? İlk girenler ile mi girecekler? Onu hesapla mübarek.

c. Dünya Hayatı Geçici

Bu hayat gelip geçer. Sakaryaspor bir sembol. Sen de Fenerbahçe'nin peşinde koşarsın. Ötekisi de Beşiktaş'ın peşinde koşar, berikisi de ticaretinin peşinde koşar, daha ötekisi de sporun peşinde koşar... Herkes ömrünü bir şekilde boşa harcıyor.

Hak yoldan başka ne kadar bâtıl yol varsa, hak yoldan gayrı ne kadar oyalayıcı alet, edevât, oyuncak varsa, hak yola gitmesini engelleyecek ne varsa, şeytan önüne dizmiş insanın; hepsi bir şeyle oyalanıyor. Hak yol müstesna...

Hak yolla oyalanmıyor, hak yolla meşgul olmuyor insanlar; bâtılla ömrünün sonuna kadar oyalanıyor.

Bu dünya hayatı kimisine altmış yıl, kimisine seksen yıl, kimisine yüz yıl... İşte bir Zaro Ağa varmış bir zamanlar, 156 yıl yaşamış. Diyelim ki sen de –Allah cümlenize hayırlı uzun ömür versin– iki yüz yıl yaşa. Ne olacak sonunda?

Sonunda bir gün,

إِرْجِعِي إِلَى رَبِّكِ

(الفجر: ٢٨)

(*Irciî ilâ rabbiki*) “Hadi bakalım Rabbine dön!” (Fecr, 89/28) diyecekler.

Melekü’l-mevt dikilecek karşına:

“–Ver bakalım emaneti! Va’den yetti, ömür bitti, emaneti teslim almağa geldim, ruhunu kabzetmeye geldim, ver bakalım!” diyecek.

Vereceksin, amel defterin kapanacak, ondan sonra başlayacak iki yüz yıllık ömrün hesabı:

“–Söyle bakalım bu ömrü nerede sarf ettin? Nerelere harcadın? Neyin peşinde koştun?” diyecek Allah-u Teâlâ Hazretleri.

Öyle bir hesap ki, öyle dehşetli bir hesap ki, öyle bir dehşetli gün ki;

يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا

(المزمل: ١٧)

(*Yec’alü’l-vildâne şîbâ*) “Genç çocukların saçını ağartıp ihtiyarlatacak.” (Müzzemmil, 73/17)

Öyle bir gün ki, genci ihtiyarlatacak. Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'de böyle diyor, ben demiyorum: (*Yec'alü'l-vildâne şîbâ*) "Genç çocuğu ak saçlı ihtiyar haline getirecek; dehşetinden, zorluğundan, ağırlığından."

Nasıl ömür geçirirsen geçir, ben gayrisini demiyorum. Onun için *Lâ ilâhe illa'llâh*, Allah'tan başka mâbud yok; sadece Allah'a tapacaksın. Günde kırk defa diyorsun ya:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

(الفاتحة: هـ)

(*İyyâke na'büdü ve İyyâke nestaîn*) Kırk defa diyorsun.

Kırk rekât ediyor günde kıldığımız namazlar. Dört sabah, on da öğle, etti on dört... Sekiz de ikindi, oldu yirmi iki... Beş de akşam, etti yirmi yedi... On üç de yatsı, oldu kırk rekat... Kırk rekâtı şimdi fiilen hep kılıyoruz. Kırk defa ne diyoruz:

(*İyyâke na'büdü ve İyyâke nestaîn*) "Sadece ve sadece, yalnız ve yalnız sana ibadet ederiz; sadece ve sadece, yalnız ve yalnız, senden yardım talep ederiz yâ Rabbi!" (Fâtîha, 1/5) diyoruz.

Doğru mu söz? İnşâallah doğrudur. İnşâallah sadece Allah'a ibadet ediyoruzdur da, başka şeylerin, bâtılların peşinde koşmuyoruzdur. Partiydi, pırtıydı, şunuydu, bunuydu... Bakalım, ahirette belli olacak.

Hesabı doğru yaparsan... Yaparsak... Ben müstesna mıyım ben de hepinizden biriyim işte, şu kalabalıktan bir tanesi de benim.

Hesabı doğru yaparsak, hesabımız doğruysa kurtuluruz. Hesabımız yanlışsa, istediğin kadar oyala, aldat kendini...

Ben daima bunu şuna benzetiyorum. Elektrik evde arızalandı, priz arızalandı, prizi yapıver dediler. Eline tornavidayı aldın, prizi açtın tamir ediyorsun... Elektrik hata affeder mi?

“—Sen iyi adamsın, iyi çocuksun, başkalarına iyilik yaptın, ben seni çarpmam!” der mi?

Demez. Tuttun mu cereyanlı teli, bir hatalı iş yaptın mı, elektrik çarpar. Yâni, o halde istersen elektrik bilgisine sahip olmadan dokun bakalım tellere. O alet ve edevâtı bilmeden istersen elini, burnunu sok bakalım! Sokamazsın. Çünkü sonu fena gelir.

İşte ahiret işi de böyle. Yâni, yanlış yaptın mı, hesabı yanlış yaptı mı çarpılacak. Sonunda elektriğin çarptığı gibi çarpılmak var. Ne yapıp yapıp, hesabı doğru yapmak lâzım!

Onun için buyrulmuş ki:³

حَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا

(ت.ش. عن عمر)

³Tirmizî, *Sünen*, c.IV , s.638, no:2459; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V II, s.96, no:34459; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.103, no:306; İbn-i Esîr, *Üsdü'l- Gâbe*, c.I, s.828; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXIV , s.314; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV I, s.188, no:44203; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXV I, s.433, no:29408.

(*Hàsibû enfüseküm kable en tühàsebû*) “Hesaba çekilmezden evvel hesabınızı şimdi yapın, nefislerinizi muhasebe edin!”

Bu dünyada kolay; akşama baktın zarar ettin, yarına kâr etmek için çalışırsın. Tâ o zamana bırakırsan, iki yüz sene geçtikten sonra öldün, ahirete gittin, amel terazisinin tartılması sonunda:

“—Eyvah! Ben hiç kâr etmemişim, hep günahlar dolu, sevaplar hepsi boşmuş. Namaz kıldım, demek ki abdesti iyi almamışım, namazım kabul olmamış. Veyahut, şöyle yapmışım şu olmamış, böyle yapmışım bu olmamış... Ah!” diyecek olsan, orada pişmanlığın bir faydası var mı? Yok. Pişmanlığın burada bir faydası var.

Onun için, ölümü düşün! Hadislerde geçti ya:⁴

ذِكْرُ الْمَوْتِ صَدَقَةٌ

(الدیلمی عن معاذ)

(*Zikrû'l-mevti sadakatün*) “Ölümü düşünmek sadakadır.” Ahireti düşün, hesabı düşün, mizanı düşün, teraziyi düşün, cennetin nimetlerini düşün! Ahbâb, yârân, sevdiğin kimseler, gönül bağıladığın kimseler hepsi cennette, onlardan ayrılığı düşün... Onlar girecek, sen giremeyeceksin... Cehennemin dehşetini düşün... Alevleri düşün, katranları düşün, çıyanları düşün, hamîmi düşün, gayyâyı düşün... Çeşit çeşit ızdıraplarını, sıkıntılarını düşün cehennemin, şimdiden tedbirini al!

⁴ *Kenzü'l-Ummal*, c.XI, s.657 ve c.XV , s.1366, no:43584; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.327, no:1345.

Şimdi bak fırsat elde... İnsanın ömrü hitâma erinceye kadar tevbe imkânı var ve Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne sonsuz hamd ü senâlar olsun ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri kendisine şirk koşulması hariç her günahı affediyor.

“Estağfiru’llâhe’l-azîm ve etûbü ileyk” dedin mi, “Yâ Rabbi be n hata ettiğimi anladım, şimdiye kadar boş vakit geçirdiğimi anladım, yanıldığımı anladım. *Lâ ilâhe illa’llâh* deyip de, başka şeylere taptığımı şimdi sezdim, boş gayeler peşinde koştuğumu anladım, tevbe yâ Rabbi! Dönüyorum, şu anda döndüm, bundan sonra bir daha o tarafa bakmayacağım. Senin yolunda yürüyeceğim, senin istikametinde gideceğim, sırat-ı müstakîmden sapmayacağım, ayağımı başka tarafa atmayacağım yâ Rabbi!” dedin, affeder Allah.

Hatta, “Beni Allah affetmez!” desen, günaha girersin. Çünkü Kur’an-ı Kerim’de buyruluyor ki:

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا
مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ
هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

(الزمر: ٥٣)

(Kul yâ ibâdiye’llezîne esrafû alâ enfüsihim)
“Ey nefislerine zulmetmiş olan kullarım! (*Lâ taknetû min rahmeti’llâh*) Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! ‘Artık ben affolmam’ diye ümidinizi bırakmayın bir tarafa... (*Inna’llâhe*

yağfiru'z-zünûbe cemîâ) [Çünkü, Allah bütün günahları bağışlar. (*Innehû hüve'l- gafûru'r-rahîm*) Şüphesiz ki o, çok bağışlayan, çok merhamet edendir.](Zümer, 39/53)

Affedilmem diye düşünmek günahtır. Ümidini kesmesi insanın günahtır. Öyle şey yok. Allah affeder. Dönüşü tam oldu mu, affeder. Yalancıkıktan olunca affetmez. Yâni döndüm diyorsun, gene yapıyorsun, döndüm diyorsun, gene yapıyorsun... Döndüm diyorsun, aslında dönmemişsin. Tabii insan hata ederse, gene Allah affeder de, bir de insanın kendi kendisini aldatması var. Canım Allah Gafûru'r-Rahimdir, işte bu kadar dönüş yeter. Döndüm sanıyorsun, daha dönmedin sen. Burnunun doğrultusuna, uçuruma doğru dosdoğru gidiyorsun, o zaman zarar.

Demek ki, *Lâ ilâhe illa'llâh*'ın da mânâsına çok dikkat edeceğiz. *Lâ ilâhe illa'llâh* da böyle. Hakikaten Allah'a mı tapıyoruz, Allah'tan başka şeylere tapıyor muyuz?

“—Allah'tan başka şeylere tapmaktan bahsediyor mu Kur'an-ı Kerim hocam?”

Ediyor:

أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ

(الجاثية: ٢٢)

(*Eferaeyte meni'ttehaze ilâhehû hevâhu*) “Sen görmedin mi hevây-ı nefsinin, nefsinin süflî arzularını, isteklerini mâbud edinen kimseyi?” (Câsiye, 45/23) diyor Kur'an-ı Kerim.

Demek ki, insanın nefsi ve istekleri var ya... Şu kızın peşinde koşayım, kumar oynayayım, içki içeyim, yan gelip yatayım, falancayı aldatayım... Kötü istekler, hevây-ı nefis. Onlar demek ki put oluyormuş. Ayet-i kerimede öyle diyor. (*İttehaze ilâhehû hevâhu*) Putu, ilâhı olarak neyi koyuyor, neyi ikâme ediyor karşısına? Hevây-ı nefisini. Demek ki o şey yapıyor.

Velilerden bir tanesi:

“—Taptığınız ayağımın altında!” demiş.

Kızmışlar adama, ama bastığı yeri kazmışlar, para çıkmış. Paraya tapıyor kimisi. Dini, imanı para... Onun için babasını kırar, onun için kardeşini kırar, onun için arkadaşını kırar... Neden? Menfaat var.

Bana şimdi birisi anlatıyor, diyor ki:

“—Mukavele yaptık, işte anlaştık, üçlü bir ortaklık kurduk. Başladık kâr etmeğe. Hepimize aydasveyahut kamyon başına şu kadar kâr geliyor...” diyor.

Diyelim ki, dört yüzer bin lira kâr geliyor. Bir kamyonluk bir mal ihrac ediyorlar, o kadar kâr geliyor.

“—Kâr gelmeğe başladı ya, ortaklardan ikisi başladılar ahdi bozmağa... Şimdi beni bertarâf ettiler, tek başlarına kaldılar.” diyor.

Hani ne oldu ahbaplık, hani ilk baştaki o kâğıttaki imzalar?

Hani o sözleşme?

Para... Para mühim! Arkadaşlık da neymiş? Para! Her şey parayla oluyor. İstedğin zaman otomobil alıyorsun, istediğin zaman deniz kenarında köşk alıyorsun, plajlarda geziyorsun, Avrupa'yı dolaşıyorsun, her şey parayla oluyor... Arkadaş filan lâzım değil; mühim olan para. Ama, görürsün bakalım ne mühimmiş.

Demek ki, *Lâ ilâhe illa'llâh* da bu. *Lâ ilâhe illa'llâh*, Allah'tan başka mâbud yoktur, ilâh yoktur demek. Her türlü başka gayeden siliniyor bununla. Sadece Allah, sadece Allah'ın rızası...

Bizim bayrağımız nedir müslüman olarak? Bizim sloganımız nedir, bizim şiârımız nedir?

إِلٰهِيْ اَنْتَ مَقْصُوْدِيْ وَرِضَاكَ مَطْلُوْبِيْ

(*Ilâhî ente maksûdî*) “Yâ Rabbi! Maksadım sensin, hedefim sensin; ben seni istiyorum, seni özlüyorum, senin yolundan gitmek istiyorum. (*Ve rıdâke matlûbî*) Gayem, senin rızâ-i şerîfini kazanmak. Sen benden râzı ol da beni sev, işte onu istiyorum, başka bir şey istemiyorum.”

Gayemiz bu olacak. Bu olmadıktan sonra, *Lâ ilâhe illa'llâh* dediğin doğru değil. Fatiha'yı okuyuşun doğru değil. Günde kırk defa, (*Iyyâke na'büdü ve iyyâke nestaîn*) diyorsun, yalan söylüyorsun. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna çıkıp çıkıp da, yalan söylüyorsun. Allah-u Teâlâ cümlemizi afv ü mağfiret eylesin...

(*Va'llâhu ekber*) Dördüncü cümle, *Allâhu ekber*. Allah hiç bir şeyle mukayese edilmez derecede uludur, azamet sahibidir. *Ekber*, büyük, en

büyük demek ama ne kadar büyük? Hiç bir şeyle mukayese edilemeyecek kadar...

“—Hocam ben Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin azametini, büyüklüğünü nasıl anlayabilirim? Büyüklük sözünü söylüyor ama insan, gönlüme o mânâyı yerleştirip de tüylerimin diken diken olmasını istiyorum. Nasıl yapabilirim?”

Geceleyingökyüzüne bak! Geceleyingökyüzünün derinliğine bak, ne kadar derin... Öyle yıldızlar var ki astronomlar, yâni matematik bilen, alet edevât kullanan, üniversite bitirmiş, profesör olmuş adamlar söylüyorlar, “Beş milyon yılda ışığı geliyor.” diyorlar.

Işık dediğin şey, bir saniyede, sen bir deyinceye kadar dünyanın etrafında yedi defa dolanıyor. Öyle hızlı giden bir şey ışık hızı... Saniyede 300.000. Şimdi bununla bir saniye geçecek, bir dakika geçecek, bir saat geçecek, bir gün geçecek, bir yıl geçecek... Beş milyon yılda geliyormuş ışığı bir yıldızın, meselâ. Daha ötede olanları da var.

Bu kâinâtın nesini gösteriyor?. Akıl almaz büyüklüğünü, azametini gösteriyor.

Pekiye Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bu kâinâtın neresine kadar hükümranlığı var da, neresinden sonra yok?

“—Öyle şey olur mu, hâşâ sümme hâşâ! Bu kâinât onun. O yarattı. Bu kâinâtın her yerinde halik o. Kâdir-i mutlak o. Her şeyi bilen, her şeye sahip olan, o yıldızların sahibi, o göğün, yerin sahibi, *Rabbü's-semâvâti ve'l-ard*, semâların, göğün sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri.

“—Bu engin, uçsuz, bucaksız kâinâtın sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri olduğuna göre şimdi anladım Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin azametini...”

Hemen secdeye varır insan. Ayakta kalmaz ki, kalamaz zate n. Secdeye varır; “*Allàhu ekber*, sen büyüsun yâ Rabbi, mukayese kabul etmeyecek derecede büyüsun!”der.

İşte bu sözleri, bu mânâları düşünerek söyler de, günah kalır mı o kulda? Günaha mecal kalır mı? İnsan bu mânâları düşündükten sonra, acaba günah işlemeğe mecali kalır mı, hali kalır mı?

Demek ki, biz neden iyi müslüman değiliz? Daha biz müslümanlığın dört cümlesini öğrenememişiz de ondan. Her gün *Allàhu ekber* diyoruz, *Allàhu ekber*'i bilmiyoruz. Her gün *el-hamdü li'llâh* diyoruz kaç defa, *el-hamdü li'llâh*'ı bilmiyoruz. Kızınca *sübhâna'llah* diyoruz, hoşumuza gidince *sübhâna'llah* diyoruz, mânâsını bilmiyoruz... Ondandı demek ki.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize hayırlı, faydalı ilim ihsân etsin... Hayırlı ilim, insana fayda veren ilim. Laf yığını değil. Başkalarına gösteriş yapmak için, ona buna satmak için öğrenilen ilim değil. Bize fayda sağlasın, bizi yola getirsin, bizi Allah'ın sevdiği kul haline getirecek ilim nasib eylesin cümlemize.

d. Çok Sevaplı İki Kelime

Böyle olursa insan, bu sözleri söylerse günah kalmaz. Günaha mecal da kalmaz, eski işlenmiş günahlar da kalmaz. Yer bitirir bunlar. Başka hadis-i şerifler var bu hususta. Yâni bu sözler

hafife alınmasın, küçük görülmesin. Sahih hadis-i şerif var, diyor ki Peygamber SAS Efendimiz:⁵

كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ فِي
الْمِيزَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ سُبْحَانَ اللَّهِ
وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ

(خ.م.ت.ه.حم.حب.ع.ش.هب.حل.عن أبي هريرة)

(*Kelimetâni hafîfetâni ale'l-lisân*) “İki söz vardır ki, söylemesi dile söylemesi kolaydır; (*sakîletâni fi'l-mîzân*) mizanda, amel terazisinde, ahirette hesap görülürken ağır çeker; (*habîbetâni ile'r-rahmân*) Allah-u Teâlâ Hazretleri sever, Allah indinde makbuldür.” Onlar nedir: “(*Sübhâna'llâhi ve bi-hamdihî, sübhâna'llâhi'l-azîm*)’dir.” diyor bir hadis-i şerifte.

Demek ki, sözü küçük görme! Bir kitapta okumuştum ki: Kıyamet gününde bir zâtın hesabı yapılmış, vah zavallı, cehennemlik... Melekler cehenneme götürürken demiş ki:

⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.V I, s.2459, no:6304; Müslim, *Sahîh*, c.IV , s.2072, no:2694; Tirmizî, *Sünen*, c.V , s.512, no:3467; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1251, no:3806; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.232, no:7167; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.112, no:831; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.483, no:6096; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V I, s.53, no:29413; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.420, no:591; Neseî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.V I, s.207, no:10666; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.400; Taberânî,

Dua, c.I, s.482, no:1692; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXV I, s.239; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.700, no:2007.

“—Kulum bir şey demişti, onu hesaplamadınız...”

Bir yaprak düşmüş. Almışlar bakmışlar melekler, üzerinde *Lâ ilâhe illa'llâh* diyor. *Lâ ilâhe illa'llâh* demiş o kul, teraziye koymuşlar, öyle bir ağır bastırmış ki, öteki taraftakilerin hepsi yukarı çıkmış. Yâni, az söz değil bunlar ama, insan işte mü'min olsa... Bunu kâfir de meselâ kitapta okuyor, *Lâ ilâhe illa'llâh* diyor, bir faydası var mı? İnanarak söyleyecek insan. İnanarak söylemedi mi, bir faydası olmaz.

Bak burada diyor ki Hocamızın hocası merhum Gümüştaneli Hazretleri, demiş ki bu sözlerin arkasından:⁶

لَكِنَّ إِنَّمَا يَكُونُ كَذَلِكَ إِذَا حَصَلَتْ مَعَانِيهَا فِي
الْقَلْبِ أَمَّا الْمُكْفِرَاتِ شَيْءٌ

(*Lâkinne*) “Şu kadar var ki, (*innemâ yekûnü kezâlike izâ hasalat meânîhâ fi'l-kalbi*) bu sözler bu tesiri yapar, mânâsı gö nle yerleştiği zaman, gönülde hasıl olduğu zaman yapar. Gönülde hasıl olmadığı zaman olmaz. Gönülde mânâsı hasıl olduğu zaman yapar. (*Emmâ mücerredü tahrîki'l-lisâni bihâ mea'l-gafleti an meânîhâ feleyse mine'l-mükeffirât*) Sadece dili kırıdatmak, gaflete devam etmek, gafletle söylemek, manasından gafil o larak söylemek hiç insanın günahlarını affettirici bir şey değildir. Onun faydası yoktur.”

Demek ki, mühim olan mânâ. Şimdi biz papağana ezberletsek... Var ya papağanlar... Öğreniyorlar kelimeleri ve söylüyorlar.

⁶ A. Ziyâeddin Gümüştanevî, *Levâmiu'l-Ukûl*, c.III, s.338.

Ben bir papağan gördüm gri renkli, böyle çizgili bir papağan gördüm, üç defa peş peşe, “*Lâ ilâhe illa’llâh*” dedi. Sahibi öğretmiş. Hem de bayağı güzel söylüyor yâni. “*Lâ ilâhe illa’llah, lâ ilâhe illa’llah, lâ ilâhe illallah...*” Peş peşe üç tanesini söyleyebiliyor. Sonra baktım bülbül ötüyor veyahut saka kuşu ötüyor. Saka kuşu yok ortada. Karşısına saka kuşu koymuşlar onu da dinlemiş, onu da taklit ediyor papağan. Aynen taklit ediyor. Yâni, o kuş yok orada, o kuşun sesini taklit ediyor.

E şimdi papağan gibi, papağanın söylediği gibi bu sözleri söylemenin bir faydası var mı? Yok. Teyp söylese, teybe bir şey var mı? Yâni, teyp kendisi bu sözü söylese kıymeti var mı?. Yok. Mühim olan mânâ ve o mânânın insanın gönlüne yerleşmesi. Gönül dediğimiz şey var ya, insanın gönlüne girecek bu. Gafletten kurtulacak insan, bunun mânâsını yaşayacak.

e. Dua Etmenin Usûlü

Bir hadis-i şerif daha söyleyelim. Müteakip hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

⁷ Müslim, *Sahîh*, c.IV , s.2068, no:2688; Tirmizî, *Sünen*, c.V , s.521, no:3487; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.107, no:12068; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.217, no:936; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.253, no:728; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.V I, s.404, no:3759; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V I, s.43, no:29340; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V II, s.237, no:10147; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.260, no:10892; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.269, no:542; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.329; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.411, no:1399; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.491; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V , s.55, no:1726; Taberânî, *Dua*, c.I, s.560, no:2016; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.347, no:973; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V II, s.216; Zehebî, *Tezkiretü'l-Huffâz*, c.IV , s.1357, no:1103; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.111, no:3199; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XIII, s.226, no:12987.

سُبْحَانَ اللَّهِ إِنَّكَ لَا تُطِيقُهُ وَلَا تَسْتَطِيعُهُ هَلَّا قُلْتَ
اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ
حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

(حم.خ. فى الأدب، م.ت. ن.ع. حب. هب. عن أنس)

RE. 295/12 (*Sübhàna'llàh! İnneke lâ tutîkuhû, ve lâ testatîuhû. Hellâ kulte: Allàhümme rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten, ve fi'l-âhireti haseneten, ve kınâ azâbe'n-nâr.*)

Peygamber Efendimiz demiş ki:

“*Sübhàna'llàh!*” Buradaki *sübhàna'llàh*, Allah'ı tesbih ederim, Allah her türlü noksandan münezzehtir demek ama, şaşırmış da ondan böyle söylemiş Peygamber Efendimiz, hayret etmiş. Hani biz de “*Fesübhàna'llàh! Allah Allah!*” deriz ya, öyle söylemiş yâni. “*Sübhàna'llàh!*” demiş Peygamber Efendimiz bir kimsenin karşısında. Ondan sonra da demiş ki:

(*İnneke lâ tütîkuhû*) “Sen buna tahammül edemezsin, (*ve lâ testatîuhû*) istetaat getiremezsin, gücün yetmez bunu yüklenmeğe, omuzların dayanmaz bu yüke... (*Hellâ kulte*) Şöyle deseydin ya, şöyle demen mümkün olmaz mıydı:

(*Allaàhümme rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten*) ‘Ey Allah’ım, ey Rabbim, bize dünyada iyilik ver, (*ve fi'l-âhireti haseneten*) ahirette de iyilik ver; (*ve kınâ azâbe'n-nâr*) bizi cehennemden azabından hıfzıyla, koru, sakla yâ Rabbi!’ deseydin ya.” demiş.

Ne zaman demiş bunu?₃₃

Peygamber Efendimiz'in hizmetinde bulunan sahabi Enes ibn-i Malik RA diyor ki:

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَادَ رَجُلًا قَدْ جُهِدَ
حَتَّى صَارَ مِثْلَ الْفُرْحِ فَقَالَ لَهُ أَمَا كُنْتَ تَدْعُو أَمَا
كُنْتَ تَسْأَلُ رَبَّكَ الْعَافِيَةَ قَالَ كُنْتُ أَقُولُ اللَّهُمَّ
مَا كُنْتُ مُعَاقِبِي بِهِ فِي الْأَخِرَةِ فَعَجَّلَهُ لِي
فِي الدُّنْيَا قَالَ فَذَكَرَهُ

(Enne'n-nebiyye salla'llàhu aleyhi ve selem, âde racülen) "Peygamber Efendimiz bir hasta ziyaretine gitti." İâdetü'l-marîd, hasta ziyaret etmek.

(Âde racülen) "Bir adamı ziyarete gitti, (kad cühide) erimiş, takati tükenmiş, bitmiş bir adam. (Hattâ sâre misle ferhin) Kuş yavrusu gibi kalmış, civciv gibi kalmış." Yâni, o kadar küçük değil ama, erimiş hastalıktan, sıkıntıdan, ufalmış ufalmış, insanlıktan çıkmış neredeyse... O kadar böyle küçülmüş, bir deri bir kemik kalmış, böyle bir hasta... O zaman şaşırmış, (fekâle lehû) ona demiş ki Peygamber ASS:

(Emâ künte ted'û) "Dua etmez miydin sen? Bu ne hal? Dua etmez misin, dua bilmez misin, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne dua etmez miydin? (Emâ künte tes'elü rabbeke'l-âfiyete) Rabbinden afiyet istemez miydin? Bu ne hal? Nasıl düştün bu hale, Allah'a dua etmez miydin sen? Allah'tan afiyet dilemez miydin mübarek? Bu ne hal?" diye sormuş.

Bakın cevaba! (*Kàle*) O hasta demiş ki:

(*Küntü ekülü*) “Yâ Rasûlallah, ben diyordum ki: (*Allâhümme*) ‘Ey Rabbim, ey Allah’ım! (*Mâ kün-te muàkîbî bihî fi’l-âhireti feaccilhi fi’d-dün-yâ*) Sen beni ahirette ne sebepten cezalandıraca-ksan, cehenneme atacaksan, bana o cezayı dünyada ver de bu dünyada çekeyim, ahirette kurtulayım! Ahirette dayanamam, bu dünya hayatı nasıl olsa geçici, sen bana ceza olarak ahirette ne vereceksen, (*feaccilhi fi’d-dünyâ*) acele et, bana bu dünyada ver o belâyı, sıkıntıyı da, ahiretim rahat olsun!’ diyordum.” demiş.

Doğru mu bunu düşüncesi? Yanlış. Yanlış olduğunu Peygamber Efendimiz söylüyor. Böyle dua olur mu? Allah-u Te àlâ Hazretleri’nin hazinelerinden, lütfundan, kereminden, şefkatinden ümit kesilir mi mübarek! Yâni, ne biçim şey böyle. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin hazinesinden eksilir mi? Dünyada da hayır iste, ahirette de hayır iste... Sana dünyada hayır verdiği zaman, ahirete kalmadı mı diyecek Allah-u Teâlâ Hazretleri? Sonsuz hazinesi.

“—Yâ Rabbi! Ben yüzü kara bir kulum, müflis bir kulum, şimdiye kadar sana hiç iyi kulluk edemedim yâ Rabbi! Cezamı hak ettim, cehennemnin ta dibini boylayacak kadar bir kusurlu kulum ama, senin rahmetin çok, bana dünyada da ahirette de iyilik ver yâ Rabbi! Beni sevdiğin huylarla huylandır. Sevdiğin amellerine muvafak et... Sevdiğin yollarda yürüt. Sevdiğin kullarına arkadaş et. Bundan sonra bari beni koru.

Sen korursan, elimden tutarsan, ben doğru yolu bulurum. Hak yolda giderim. Aman yâ Rabbi, ben hatamı bildim; hakkım haddim değil senden

iyi bir şey istemek, lütuf istemek ama, ne yapayım ki senin hazinen sonsuz, lütfun sonsuz yâ Rabbi!” dese insan, dünyada da ahirette de iyilik istese, daha iyi. Doğrusu bu.

Peygamber Efendimiz öyle diyor:

“—Sübhàna’llah! Allah Allah! Ne acaip iş yapmışsın!” diye şaşırılmış. “Sen buna takat getiremezsin. Ahiretin cezasını dünyada çekmeğe insan takat getiremez.”

Bundan bir ders daha çıkıyor: Vay başımıza geleceklere, Allah korusun! Ahiretin cezasına bak ki, adamcağız böyle demiş diye kuş yavrusuna dönmüş. İnsanlıktan çıkmış da küçülmüş, erimiş, kuş yavrusuna dönmüş.

Estağfiru’llah el-azîm ve etûbü ileyk! Aman yâ Rabbi, sen bizi affeyle, sevdiğin huylarla huylandır, sevdiğin amellere muvaffak eyle, sevdiğin yollarda yürüt... Ahirette de, dünyada da iyilikler, hoşluklar ver, bizi iki cihanda mes’ud, bahtiyâr eyle... Hazinelerin sonsuz yâ Rabbi!

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

17. 05. 1981 - İskenderpaşa

[Bütün HADİS DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü